

Motion till riksdagen 2016/17:3383

av **Andreas Carlson m.fl. (KD)**

Från missmod till hopp – kristdemokratiska förslag för att vända trenden i utanförskapsområden

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om vikten av att Sverige är ett tryggt land att leva i, oavsett var man bor, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att arbetsmetoder likt Social Impact Bonds bör prövas för att stärka det lokala arbetet tillsammans med det civila samhället och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behovet av en satsning på skolorna i de mest utsatta områdena och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att en ny anställningsform – introduktionsanställningar – ska införas och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stärka resurserna till polisen så att man kan känna sig trygg i alla bostadsområden och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om stöd till kommunerna för att arbeta mot våldsbejakande extremism och tillkännager detta för regeringen.

Inledning

Sverige ska vara ett tryggt land att leva i, oavsett var man bor någonstans. Det ska inte spela någon roll om man bor i suterränghuset i villasamhället eller i höghuset i förorten – människor ska kunna känna frihet, hoppfullhet och trygghet.

Genom att ge familjer goda villkor kan vi möjliggöra så att fler barn kan växa upp till trygga vuxna. Vi kan vara med och forma skolor som ger barn och ungdomar goda förutsättningar att klara livet och arbetslivet. Och vi kan underlätta för människor att bli anställda, att anställa och att starta företag. Detta är kristdemokratiska ambitioner. Men

vår ambition är också att föra en politik som förhindrar brottslighet och är tydlig mot dem som överträder lagens ramar och skapar ofrihet, otrygghet och oro bland sina medmänniskor.

Bakgrund

Enligt polisen finns det idag 53 utsatta områden. Områden där kriminell verksamhet påverkar vardagslivet för dem som bor där. I 14 av dessa har polis och blåljuspersonal svårt att fullfölja sitt uppdrag.

Under året som gått har det upprepade gånger rapporterats om bilar som satts i brand, blåljuspersonal som inte kan komma fram och rena upplopp med stenkastande grupper. Våld mot poliser, personal inom räddningstjänsten samt hälso- och sjukvården är helt oacceptabelt och ska stoppas. Det handlar både om att skydda personer som har samhällsviktiga uppgifter och att erkänna respekten för rättsstaten. Rättsstaten får inte stå handfallen när respekten för den urholkas. Därför måste reaktionerna på angreppen vara tydliga.

Det finns också områden i Sverige där det är lättare att uttrycka att man är för IS än att man är emot. Områden där det är farligt att vittna och berätta om brott man sett och i stället håller tyst och låter brottslingar gå fria. Politiken har en viktig uppgift att garantera grundläggande ordning och trygghet som människor kan bygga sina liv på.

Det är människor som vill göra rätt för sig som drabbats hårdast i dessa områden. Samhället får inte svika de familjer som bor i de drabbade områdena. Alla i vårt land ska ha rätt till trygghet och frihet.

Familjer och civilsamhället

Människan är i behov av gemenskap med andra och fungerande relationer för att kunna utvecklas och må bra. Den mest grundläggande formen av gemenskap är familjen, där människor möts över generationsgränserna i kärlek och tillit. Denna insikt är en grundbult i den kristdemokratiska ideologin.

Varje människa är unik och värdefull i sig. Men ensam är inte stark, utan det är tillsammans vi växer som personer. Vi har alla ett djupt behov av andra människor och det är ett faktum att vi i olika faser av våra liv är så svaga att vi är helt beroende av andra. Familjen är därför ett mål i sig. Därför är det så viktigt att politiken utgår ifrån att skapa så goda förutsättningar som möjligt för familjerna i vårt land. Basen i ett tryggt samhälle är en familjepolitik som stödjer familjerna tidigt och under hela uppväxten.

De goda ideella krafter som finns i utanförskapsområden är en bärande del av samhället. De måste ges de bästa möjligheterna att kunna verka och på sitt sätt bidra till att utanförskapet minskar, till goda uppväxtmiljöer, fritidssysselsättning och engagemang.

I Storbritannien finns en modell som kallas Social impact bonds. Tanken är att förebygga brott genom samarbete mellan offentliga, privata och ideella aktörer. Systemet går ut på att den offentliga sektorn formulerar klara och tydliga målsättningar inom ett visst område, till exempel att minska antalet brott som begås av unga. Därefter får företag och organisationer erbjuda sig att genomföra projektet och nå målen. Vi vet i

dag inte exakt hur utfallet kommer att bli på de platser där Social impact bonds har testats. Men eftersom offentliga pengar bara betalas ut när målen nås så är den ekonomiska risken för skattebetalarna obetydlig. Om målen nås är vinsten potentiellt enorm, eftersom kostnaderna som hänger ihop med kriminalitet och utslagning är just enorma. Risken att utsättas för brott påverkas av var man bor. I socialt utsatta områden är risken att utsättas för hot och våld påtagligt högre och där är det fler som känner sig otrygga. Problemen är alltså lokala, och starkt kopplade till de socioekonomiska förutsättningar som gäller i närområdet. Därför torde lokalt anpassade lösningar, som Social impact bonds, vara rätt väg att gå. Större nationella satsningar riskerar att missa målet, och är dessutom betydligt dyrare. Våra resurser är begränsade och våra problem betydande. Social impact bonds kan mycket väl vara ett sätt att möta dessa båda omständigheter. Låt Sverige bli nästa land som prövar denna nya väg. Detta bör ges regeringen tillkänna.

Utbildning

Bra skolor är A och O för att skapa förutsättningar för en god utveckling – oavsett var i landet man bor, oavsett i vilken stadsdel man går i skolan. Särskilt viktig är det att skolan fungerar för elever som kommer från hem som saknar studietradition eller där föräldraengagemanget brister.

Kristdemokraterna menar att skolor som inte håller måttet – oavsett vem som driver dem – ska stängas. Kommunala skolor ska inte hållas öppna och få fortsätta att ge dålig undervisning bara för att de är kommunala. Stäng skolor som inte håller måttet, det måste finnas en kvalitetsgräns, även för kommunala skolor.

En satsning på skolorna i de mest utsatta stadsdelarna ska genomföras. Kommunerna ska ha ansvar för att minska klassernas storlek samt att rekrytera de bästa och mest motiverade lärarna genom att erbjuda högre lön. Kontakten mellan föräldrar och skola ska stärkas genom ett ”kontrakt”. Den exakta utformningen ska avgöras på lokal nivå. För att vända utvecklingen vill vi också satsa på fler karriärlärartjänster till utsatta områden. Det ska vara attraktivt att ta de tuffaste jobben och det ska löna sig. Det är också angeläget att skolledare prioriteras eftersom ledarskapet är en betydande del i hur väl skolan lyckas. Kristdemokraterna vill öppna rektorsutbildningen för fler och att en akademisk utbildning i pedagogiskt ledarskap införs. Denna utbildning skulle också kunna profileras mot de utmaningar som finns i dessa områden.

En trygg och lugn skolmiljö är en förutsättning för lärande. I allt för många skolor präglas vardagen av bråk och oro och det är framför allt de elever som har sämst förutsättningar att klara skolan som drabbas hårdast. Kristdemokraterna vill skapa bättre arbetsro i skolan både genom att klargöra lärarnas befogenheter och genom att öka uppföljningen av elevernas uppträdande. Detta gäller generellt för alla skolor i landet men är kanske som viktigast i områden som är oroliga. Skolan ska vara ett tryggt ställe att vara på för alla barn, även för dem som växer upp i utanförskapsområden.

Det behövs också fler vuxna i skolan som kan ge avlastning i klassrummen och vara i korridoren och på skolgården under rasterna. Det civila samhället ska kunna bidra i ökad utsträckning till en tryggare skola. Fler vuxna i skolan ger ökad trygghet på raster och i klassrum. Det kan även vara till hjälp med exempelvis läxläsning.

Arbete

Arbete är vägen ur den stigmatisering som många människor områden hamnat i. Arbetslösheten är i dessa områden många gånger större än på andra håll i samma stad. Den stora skillnaden ligger i om man är född i Sverige eller inte. Bland inrikes födda var arbetslösheten i april 4,7 procent. För utrikes födda låg motsvarande siffra på 14,9 procent. I Malmö var så många som 64 procent av de flyktingar som kommit till Sverige för tio år sedan fortfarande arbetslösa. Det här är ett gigantiskt problem, inte minst för den enskilde.

Sysslolöshet är förödande. Ett arbete ger så mycket mer än bara en inkomst, det ger ett sammanhang, en känsla av utveckling, kolleger och en struktur. Att som barn se sina föräldrar gå till jobbet på morgonen ger framtidstro, trygghet och tillförsikt.

Sverige byggs starkt genom fler i arbete. När många jobbar skapas fler resurser till den gemensamma välfärden. Att ha ett arbete och en inkomst ger människor makt över sina liv, liksom en känsla av gemenskap och av att vara behövd. Därför är tillkomsten av nya jobb, den i särklass viktigaste fördelningspolitiska frågan för oss kristdemokrater. En del i detta är att även se eget företagande som en naturlig väg till arbete, både för sig själv och för andra.

Den mest betydande utmaningen på svensk arbetsmarknad idag är att bryta det utanförskap som gäller de som står längre ifrån arbetsmarknaden, och som har svårare att komma in. Särskilt unga utan gymnasieutbildning och utrikes födda drabbas av utanförskap i större utsträckning än andra grupper. Delvis på grund av de trösklar som finns i form av höga skatter på arbete, men också för att många saknar de kunskaper och erfarenheter som krävs på den svenska arbetsmarknaden. Denna utmaning har förstärkts av det stora flyktingmottagande som Sverige haft under de senaste åren. Bland nyanlända personer i etableringsfasen har knappt 50 procent endast grundskoleutbildning eller mindre. För denna grupp är trösklarna in till den svenska arbetsmarknaden mycket höga.

Konsekvenserna av detta utanförskap är stora både för individen och för samhället. Motsvarande var sjunde person i arbetsför ålder lever fortfarande helt på offentliga sociala ersättningar eller försäkringar. Varje människa i utanförskap nekas möjligheten att bygga en framtid utifrån sin egen vilja och förmåga. Det skapar otrygghet och ofrihet. Samtidigt är konsekvenserna för samhället också betydande. De grupper som befinner sig i utanförskap eller riskerar att hamna där måste få ett jobb att gå till.

För att tidigarelägga arbetsmarknadsdebuten och ytterligare sänka trösklarna för dem som står långt från arbetsmarknaden föreslår vi ett dubbelt jobbskatteavdrag för personer upp till 25 år och nyanlända under deras fem första år efter uppehållstillståndet. Kristdemokraterna vill också införa ett dubbelt jobbskatteavdrag för den som tagit sin högskoleexamen före 25 år, detta ska sedan kunna innehas under tre år.

Vi föreslår också ett förstärkt jobbskatteavdrag för den som går från långtidsarbetslöshet till arbete. För varje månad utöver ett års arbetslöshet får den enskilde två månaders förstärkt jobbskatteavdrag när personen börjar arbeta. En person som varit arbetslös 18 månader och då får ett arbete får alltså tolv månader med förstärkt jobbskatteavdrag. Att man får behålla en större del av sin inkomst gör att det blir mer attraktivt att söka och ta ett jobb.

Kristdemokraterna föreslår en helt ny anställningsform – introduktionsanställningar. Den arbetsgivare som vill lära upp en ny medarbetare skriver inte under ett

anställningsavtal utan ett introduktionsanställningsavtal. Anställningsformen gäller inte jobb som kräver eftergymnasial utbildning eller där lägsta kollektivavtalsenliga lön är över 22 000 kr per månad. Introduktionsanställningar är ingen arbetsmarknadsåtgärd. Ingen byråkrati, inga stöd eller nya subventioner – dock blir det möjligt att kombinera med nystartsjobb. En introduktionsanställning bygger på att 75 procent av arbetstiden är arbete och 25 procent är lära sig jobbet-tid. Det kan handla om mer traditionella utbildningsinslag såväl som att lära sig jobbet på jobbet. Därför kan lönen sättas ned till 75 procent av kollektivavtalsnivån eller högre. Den enskilde medarbeten ges en anställning som innebär att han eller hon får träning och utbildning för att efter hand (max 5 år) kunna få full lön. Eftersom personen ges samma anställningsskydd som övriga anställda finns det en tydlig drivkraft för arbetsgivaren att ge medarbetaren utbildning och träning. Introduktionsanställningens främsta målgrupp är nyanlända med låg utbildning och unga med bristande utbildningsbakgrund, men omfattar alla som har svårt att etablera sig på arbetsmarknaden, oavsett ålder eller etnicitet.

Vägen till arbetsmarknaden ska bli kortare. Många människor har värdefulla kunskaper som har förvärvats genom lång yrkeserfarenhet eller genom utbildning i ett annat land. Dessa kunskaper måste tas tillvara och till fullo kunna bedömas vid en rekrytering. Det görs inte idag. Både samordningen av och kvaliteten på valideringen av akademiska kunskaper och arbetslivserfarenheter ska förbättras och handläggningstiderna kortas.

Brottslighet

Den yttersta formen av utanförskap och utsatthet är brottslighet. I dessa utanförskapsområden har brottsligheten många gånger slagit rot och finns som ett väntat inslag i stadsbilden. Denna utveckling måste brytas och det genast. För det är oacceptabelt hur ojämnt samhället är vad gäller boendetrygghet; att man i vissa områden kan känna sig trygg och i andra inte. Alla ska kunna känna sig trygga i sina hem. Så är inte fallet.

Polisen pekar framförallt ut 14 särskilt utsatta bostadsområden där polisen har svårt att upprätthålla lag och ordning. Det är områden där statens våldsmonopol delvis är satt ur spel. Kriminella gäng och nätverk begränsar de boendes frihet och trygghet och bristen på framtidstro gör att de har lätt att rekrytera nya yngre medlemmar.

Den här negativa spiralen måste brytas. Det måste råda nolltolerans mot upplopp och våld som riktar sig mot polis och annan utryckningspersonal.

Det är av yttersta vikt att polisen har de resurser som krävs för att kunna säkerställa kontinuerlig polisiär närvaro i de mest utsatta områdena. Fotpatrullerande områdespoliser måste finnas på plats – och helst ett lokalt poliskontor – för att bygga relationer och återvinna respekt och förtroende hos de boende. Om polisen enbart kommer på utryckning när det är oro och bråk blir polisen förknippad med konflikt och våld, då kan polisen inte bygga den tillit och det förtroende som är nödvändig för att skapa trygghet för de boende.

Situationen inom svensk polis är ansträngd. Kristdemokraterna föreslår en kraftfull satsning på 2 600 fler polisanställda, men också på bättre arbetsvillkor och lön för att stoppa utvecklingen att så många slutar. Det behöver också säkerställas att polisen har rätt kompetens, metoder och utrustning. Bristen på modern utrustning är en fråga som

behöver lösas om polisens arbete ska kunna effektiviseras. Polisen måste ges tillgång till alternativa vapen där risken för dödlig utgång är mindre. Det kan handla om möjligheter att skjuta gummikulor, använda elpistol samt tillgång till vattenkanon vid demonstrationer och stora upplopp. Ge polisen tillgång till skyddade fordon och rätt skyddsutrustning. Bristen på hjälmar och tunga västar behöver skyndsamt åtgärdas.

Straffen för våld eller hot om våld mot tjänstemän behöver skärpas. I dag kan man dömas till fängelse upp till fyra år. Det ska tydligt framgå av lagen att den omfattar all personal som jobbar med utryckning, säkerhet och annan viktig samhällsservice.

Höj straffen för bostadsinbrott. Bostadsinbrott leder idag till för låga straff. I många fall leder det till ett fängelsestraff på mellan 6 och 8 månader, vilket i praktiken ofta innebär villkorlig dom och böter. Eftersom inbrott i bostaden innebär en stor integritetskränkning för den som drabbas vill vi skärpa straffen för inbrott genom att införa en ny brottsrubricering, inbrottsstöld, med en högre straffskala än den som gäller för grov stöld. Det skulle medföra att fler tvingas avtjäna fängelsestraff för inbrott än vad som är fallet idag. Ett inbrott i hemmet upplevs ofta som mycket kränkande, även om värdet av stöldgodset inte är så stort.

Många känner en stor oro inför att vittna. Det gäller särskilt vittnesmål som rör gängbrottslighet och grov organiserad brottslighet. Det är ett nederlag för hela samhället när människor tystnar av rädsla för repressalier. Därför föreslår vi stärkt vittnesstöd. Vi ser också ett behov av att pröva möjligheten att vittna anonymt.

Nolltolerans mot vardagsbrottsligheten. Med vardagsbrottslighet menar man mängdbrottslighet, till exempel, stölder, inbrott, misshandel. De är brott som inte ger de stora rubrikerna men som starkt påverkar den allmänna rättstryggheten i samhället. Det är också de brott som till stor del läggs ner utan utredning, avskrivs.

Mängdbrottsligheten blir inte mindre brottslig för att den är frekvent. Den skapar lika fullt stort personligt lidande och besvär för de många brottsoffer som drabbas. Kristdemokraterna kräver nolltolerans mot all brottslighet, även den som till synes inte är lika allvarlig som tidningsrubrikernas brottslighet. För att allmänheten ska få förtroende för rättsväsendet krävs att de brott som sker också utreds och klaras upp.

För att minska den organiserade brottsligheten måste nyrekryteringen till de kriminella nätverken kraftigt motverkas. Det ska finnas stöd att tillgå för den som vill lämna det kriminella livet. För att komma åt brottslighet som rör sig över gränserna behöver också rättsväsendet samarbeta internationellt. EU-samarbetet innebär stärkta möjligheter att bekämpa gränsöverskridande brottslighet. För att nå resultat krävs också att de brottsbekämpande myndigheterna har tillgång till effektiva arbetsmetoder och straffprocessuella tvångsmedel.

Stärk arbetet mot våldsbejakande extremism

Under de senaste åren har vi uppmärksammat betydelsen av att arbeta mot våldsbejakande extremism. I utanförskapsområden finns en grogrund för rekrytering. Kristdemokraterna anser att Sverige behöver agera än mer kraftfullt för att förhindra framväxten av fundamentalistiska miljöer. Demokrati och mänskliga rättigheter ska omfatta alla oavsett var i Sverige man bor. Det är av yttersta vikt att stoppa ytterligare radikaliserings och framväxt av fundamentalism i bostadsområden i Sverige och att motverka rekrytering till islamistiska terrororganisationer.

Vi vill stimulera ett förstärkt förebyggande arbete i landets kommuner. Århusmodellen bör stå som förebild. Det är ett kommunalt initiativ i danska Århus för att förebygga våldsbejakande extremism. Arbetet präglas av ett tätt samarbete och en tydlig samordning mellan polisen, berörda myndigheter, skolor, moskéer och andra lokala föreningar. Det handlar också om att upprätta informationscentraler dit man som förälder eller anhörig kan ringa om man är bekymrad att en person håller på att radikaliseras. Efter det så utvärderar man vilket behov som finns på det individuella planet och stöd familjen behöver.

Det ska vara möjligt att beslagta pass för personer som misstänks ansluta sig till terrororganisationer utomlands. Fingeravtryck och ansiktsbilder måste kontrolleras vid resor över Schengens yttre gräns till och från Sverige.

Vi vill att lagstiftningen ska vara mycket tydlig och straffen kännbara om man deltar i terrorverksamhet. Vi anser att medborgare som strider för terrororganisationer liknande Islamiska staten och al-Shabab ska kunna dömas för landsförräderi. Straffet för landsförräderi bör, liksom idag vara mellan 4 år och livstids fängelse. Dagens förändrade konfliktmönster motiverar att se över lagstiftningen på detta område.

Vi vill ta fasta på Storbritanniens bruk av uteslutningsföreläggande där man under skälig misstanke om persons involvering i terrorismrelaterad verksamhet kan nekas återinträde i landet. Uteslutningsförelägganden i Storbritannien är tillfälliga och anger när och på vilket sätt personen får återvända till landet. Verktyget skulle exempelvis vara användbart gentemot den som poserat på Youtube med vidrigheter och tror att det går bra att åka hem till Sverige dagen efter.

Andreas Carlson (KD)

Jakob Forssmed (KD)

Emma Henriksson (KD)

Caroline Szyber (KD)

Mikael Oscarsson (KD)

Annika Eclund (KD)